

**แผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยง
และป้องกันการทุจริต
ของสำนักกฎหมาย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖**

**คณะทำงานขับเคลื่อนองค์กร STRONG
จัดพอเพียงด้านทุจริต
ส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส
ของสำนักกฎหมาย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖**

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้จัดทำแผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ตามนโยบายของผู้บริหารสูงสุดของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่ให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต เพื่อเป็นการขับเคลื่อนหน่วยงานให้มีการบริหารภายใต้กรอบธรรมาภิบาล เนื่องจากการบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตอย่างต่อเนื่องจริงจังและสอดคล้องกับทิศทางนโยบายสำคัญและเป้าหมายการพัฒนาประเทศถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อสร้างบุคลากรที่มีทัศนคติ ไม่ยอม ไม่ทน และไม่นิ่งเฉยต่อการทุจริตทุกรูปแบบ ดังนั้น แผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงถือเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยได้มีการศึกษาวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ แผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) และแผนปฏิรูปราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ตลอดจนรายงานผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ และผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการ

ดังนั้น เพื่อเป็นการร่วมขับเคลื่อนนโยบายของผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่ให้ความสำคัญกับการวางระบบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตอย่างต่อเนื่องและจริงจัง และเพื่อเป็นการปฏิบัติตามแผนบูรณาการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มาตรการที่ ๓ การสนับสนุนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ตามแนวทางของสำนักงาน ป.ป.ช. และแผนปฏิบัติการตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. กับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ฉบับที่ ๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๖ สำนักกฎหมายจึงได้มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดทำแผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตของสำนักกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งประกอบด้วยมิติต่าง ๆ รวม ๖ มิติ ได้แก่ มิติการบริหารงานบุคคล มิติการบริหารจัดการโครงการ มิติการเบิกจ่ายเบี้ยประชุม มิติการบริหารจัดการทรัพย์สินของทางราชการ มิติการจัดซื้อจัดจ้าง และมิติการรักษาความลับทางราชการ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกำหนดมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต โดยเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในการขับเคลื่อนสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาต่อไป

คณะทำงานขับเคลื่อนองค์กร STRONG จิตพอเพียงต้านทุจริต
ส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักกฎหมาย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
สารบัญภาพ	ง
แผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตของสำนักกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	
๑. หลักการและเหตุผล.....	๑
๒. วัตถุประสงค์.....	๒
๓. ประโยชน์ในการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง.....	๒
๔. ขอบเขตของการประเมินความเสี่ยง.....	๓
๕. การวิเคราะห์ความเสี่ยง.....	๓
๕.๑ การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต (Fraud Risk Assessment)	๓
๕.๒ กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต.....	๔
๕.๓ กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต.....	๕
๕.๔ กิจกรรมการควบคุมการทุจริต (Fraud Control Activity).....	๕
๕.๕ ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๖
๕.๖ ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอน	๖
๕.๗ พฤติกรรมและปัจจัยที่ทำให้เกิดการทุจริต	๖
๕.๘ สถานะความเสี่ยง	๗
๖. แผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตของสำนักกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖.....	๑๒
๗. ตารางรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยง และป้องกันการทุจริตของสำนักกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๑๖

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ : ตารางระบุประเภทความเสี่ยงและสถานะความเสี่ยง	๘
ตารางที่ ๒ : SCORING ข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ (Risk level matrix)	๑๑
ตารางที่ ๓ : การบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตของสำนักกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๑๒
ตารางที่ ๔ : แบบฟอร์มรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ บริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตของสำนักกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๑๖

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๑. สามเหลี่ยมทุจริต (The Fraud Triangle)	๖
๒. ภาพแสดงสถานะความเสี่ยง	๗

แผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริต ของสำนักกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

๑. หลักการและเหตุผล

ปัญหาการทุจริตส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในหลาย ๆ ด้าน ทั้งผลกระทบในปัจจุบันและผลกระทบในอนาคต เช่น ด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาสังคม ด้านเสถียรภาพทางการเมือง ตลอดจนด้านความมั่นคงของประเทศ ซึ่งปัญหาการทุจริตนั้นเกิดได้จากหลายสาเหตุ โดยเฉพาะการแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคลด้วยการละเมิดกฎหมายหรือจริยธรรม โดยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลพินิจในกระบวนการตัดสินใจหรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในการขับเคลื่อนหน่วยงานให้มีการบริหารภายใต้กรอบธรรมาภิบาล เพื่อลดปัญหาการทุจริต ดังนั้น จึงได้บริหารความเสี่ยงการทุจริตอย่างต่อเนื่อง จริงจัง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในการขับเคลื่อนสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาให้มีการบริหารภายใต้กรอบธรรมาภิบาล และสอดคล้องกับทิศทางนโยบายสำคัญ และเป้าหมายการพัฒนาประเทศ ตลอดจนยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในการประสานความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามแผนปฏิบัติการตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. กับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ฉบับที่ ๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๖๖ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความร่วมมือในสาระสำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

๑. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ และประสานให้เกิดการเสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต ให้แก่บุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๒. เพื่อสร้างเครือข่ายป้องกันและปราบปรามการทุจริตในกลุ่มผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ข้าราชการรัฐสภาสามัญ พนักงานราชการและลูกจ้างในสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้มีกระบวนการเสริมสร้างบทบาทในการเฝ้าระวัง และมีส่วนร่วมในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ

๓. เพื่อส่งเสริม พัฒนา และขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานในสังกัดรัฐสภาได้นำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๔. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้มีการบังคับใช้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง หรือกฎหมายอื่น ให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงานภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๕. เพื่อสนับสนุนให้มีการจัดการพัฒนาและเสริมสร้างค่านิยม รวมทั้งปลูกฝังทัศนคติในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตแก่เครือข่ายภาคประชาชน ภาคเอกชน รวมถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นเครือข่ายของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ดังนั้น สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตของสำนักกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงและแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงที่อาจเป็นเหตุให้เกิดการทุจริต โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด โดยมีจำนวนทั้งสิ้น ๖ มิติ ได้แก่ มิติการบริหารบุคคล มิติการบริหารจัดการโครงการ มิติการเบิกจ่ายเบี้ยประชุม มิติการบริหารจัดการทรัพย์สินของทางราชการ มิติการจัดซื้อจัดจ้าง และมิติการรักษาความลับทางราชการ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุก และลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตประพหุมิติชอบ โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงและแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงที่อาจเป็นเหตุให้เกิดการทุจริต

๒.๒ เพื่อกำหนดมาตรการหรือแนวทางในการบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกัน ควบคุม หรือลดความเสี่ยงการทุจริตประพหุมิติชอบ

๒.๓ เพื่อเสริมสร้างการรับรู้และทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการไม่ยอมรับ ไม่ทน และไม่นิ่งเฉยต่อการทุจริตในทุกรูปแบบให้แก่บุคลากรของสำนักกฎหมาย

๓. ประโยชน์ในการจัดทำแผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริต

๓.๑ ผู้บังคับบัญชาและบุคลากรของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและกระบวนการบริหารความเสี่ยงการทุจริตประพหุมิติชอบของสำนักกฎหมาย ตามแผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตของสำนักกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

๓.๒ มีเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจถึงกิจกรรมควบคุมความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ของสำนักกฎหมาย พร้อมนำแผนไปสู่การปฏิบัติ อันจะช่วยลดมูลเหตุหรือโอกาสในการเกิดความเสียหายทุจริตที่จะเกิดขึ้นภายในสำนักกฎหมายได้ รวมทั้งยังสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้อย่างทันเวลา

๓.๓ สามารถติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการ/กิจกรรมควบคุมความเสี่ยงให้เป็นไปตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่กำหนด และนำผลที่ได้จากการติดตามมาเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตประพหุมิติชอบของสำนักกฎหมาย ในปีงบประมาณต่อไป

๓.๔ บุคลากรของสำนักกฎหมาย มีการสร้างวัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยงการทุจริต โดยนำแนวทางการบริหารจัดการไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงาน อันส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

๓.๕ สำนักกฎหมายมีขีดความสามารถและมาตรฐานการดำเนินงานตามนโยบายการดำเนินงานที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภากำหนด

๔. ขอบเขตของการประเมินความเสี่ยง

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้กำหนดขอบเขตการวิเคราะห์ การประเมิน และแนวทางบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริต โดยยึดมั่นการปฏิบัติราชการให้มีความโปร่งใส ไม่ยอมรับ ไม่ทน ไม่นิ่งเฉยต่อการทุจริตในทุกรูปแบบ โดยแบ่งออกเป็น ๖ มิติ ดังนี้

๔.๑ มิติการบริหารบุคคล เช่น ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ทัศนคติ ลา มาสาย สแกนลายนิ้วมือ

๔.๒ มิติการบริหารจัดการโครงการ เช่น ความซื่อตรงในการบริหารโครงการ การเบิกจ่าย งบประมาณ

๔.๓ มิติการเบิกจ่ายเบี้ยประชุม

๔.๔ มิติการบริหารจัดการทรัพย์สินของทางราชการ เช่น การใช้ทรัพยากรของรัฐ ไปในทางส่วนตัว ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อราชการ

๔.๕ มิติการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น การตรวจสอบร่างสัญญาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๔.๖ มิติการรักษาความลับทางราชการ เช่น การกำหนดชั้นความลับของเอกสาร การกำหนดตัวผู้รับผิดชอบหลักในการเข้าถึงข้อมูล

๕. การวิเคราะห์ความเสี่ยง

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการทุจริต เป็นการวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดผลกระทบ ของความเสี่ยง เพื่อประเมินโอกาสและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ดำเนินการวิเคราะห์และจัดลำดับ ความเสี่ยง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับความเสี่ยง

๕.๑ การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต (Fraud Risk Assessment)

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ในองค์กรได้ ในการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการ การควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึก และค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร ถือเป็น การป้องกันการเกิดการทุจริต ในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็นหลักประกันในระดับหนึ่ง ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะ

ประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่า องค์กรที่ไม่มี การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้า โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำไม่เป็นการเพิ่มภาระงาน วัตถุประสงค์หลักของการประเมิน ความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้องค์กรมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยง ของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ

๕.๒ กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักการของการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organization ๒๐๑๓) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมา ตั้งแต่เริ่มประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๒ โดยที่ผ่านมามีการออกแนวทางด้านการควบคุมภายในเพิ่มเติม อีก ๓ ครั้ง คือ ครั้งแรก เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๖ เป็นแนวทางด้านการทำรายงานทางการเงิน Internal Control over Financial Report - Guidance for Small Public Companies ครั้งที่ ๒ เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๙ เป็นแนวทางด้านการกำกับติดตาม Guidance on Monitoring of Internal Control ครั้งที่ ๓ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๓ เป็นแนวทางเพิ่มเติมด้านการควบคุม ภายใน Internal Control - Integrated Framework : Framework and Appendices การปรับปรุง ในปี ค.ศ. ๒๐๑๓ นี้ ยังคงยึดกรอบแนวคิดเดิมของปี ค.ศ. ๑๙๙๒ ที่กำหนดให้มีการควบคุมภายใน แต่เพิ่มเติมในส่วนอื่น ๆ ให้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มเติม เรื่องการสอดส่องในภาพรวมของการกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น การควบคุมภายในจึงมีความสำคัญ อย่างยิ่งในการตอบสนองต่อความคาดหวังของกิจการในการป้องกัน เฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริต ภายในองค์กร

องค์ประกอบของการเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริตภายในกิจการ/องค์กร ตามหลักการ/แนวคิด COSO ๒๐๑๓

องค์ประกอบของการเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริตภายในกิจการ/องค์กร ตามหลักการ/แนวคิด COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ดังนี้

(๑) สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการสร้างจิตสำนึกและบรรยากาศของการควบคุมภายในซึ่งปัจจัยหลาย ๆ ปัจจัยที่นำมาพิจารณารวมกัน ส่งผลให้เกิดความมีประสิทธิภาพของมาตรการหรือวิธีการควบคุมภายในองค์กร หรือทำให้มาตรการ และวิธีการควบคุมที่ดีขึ้น โดยส่งเสริมให้ทุกคนในองค์กรตระหนักถึงความจำเป็นของระบบการควบคุม ภายในและเน้นการสร้างบรรยากาศโดยผู้บริหารระดับสูงเพื่อให้คนขององค์กรเกิดจิตสำนึกที่ดีในการ ปฏิบัติตามความรับผิดชอบ

(๒) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นกระบวนการที่ทำให้กิจการ ขององค์กรทราบถึงความเสี่ยงที่กำลังจะเผชิญล่วงหน้าได้ เมื่อทราบถึงความเสี่ยงแล้วก็สามารถ ที่จะบริหารความเสี่ยงเพื่อเปลี่ยนเป็นวิกฤติให้เป็นโอกาส และเพื่อลดผลกระทบความเสียหาย ที่จะเกิดขึ้นได้

(๓) กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) หมายถึง การกระทำที่สนับสนุน และส่งเสริมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบาย วิธีปฏิบัติงาน และคำสั่งต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารกำหนด ซึ่งจะต้องเป็นการกระทำที่ถูกต้องและในเวลาที่เหมาะสม จะเพิ่มความมั่นใจในความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

(๔) สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการควบคุมภายในยุคปัจจุบัน ซึ่งหากข้อมูลข่าวสารมีความทันสมัยก็จะทำให้องค์กรรับรู้ข้อมูลได้ทันทั่วถึง มีความได้เปรียบทางด้านธุรกิจ และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารองค์กรได้ดีอีกด้วย

(๕) กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities) การควบคุมภายในขององค์กรจะสมบูรณ์ไม่ได้หากขาดการติดตามและประเมินผล เพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารมั่นใจได้ว่ามาตรการและระบบการควบคุมภายในมีประสิทธิภาพและได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

๕.๓ กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑) Corrective : เป็นการแก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดสิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว และจะมีวิธีการอย่างไรที่จะไม่ให้เกิดซ้ำอีก

๒) Detective : ฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง โดยต้องสอดส่องตั้งแต่แรกตั้งข้อสงสัยบางเรื่องที่น่าสงสัย ทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

๓) Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าจะไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับกระบวนการทำงานใหม่ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้

๔) Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันหรือป้องปรามล่วงหน้าในประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

๕.๔ กิจกรรมการควบคุมการทุจริต (Fraud Control Activity)

กิจกรรมการควบคุมการทุจริตเป็นการกระทำที่จัดตั้งขึ้นโดยผ่านนโยบายและระเบียบปฏิบัติที่ช่วยให้มั่นใจว่าแนวทางของฝ่ายบริหารในการลดความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดขึ้นในเชิงปฏิบัติ กิจกรรมการควบคุม การทุจริต เป็นระเบียบปฏิบัติหรือกระบวนการที่มีเจตนาเฉพาะเพื่อป้องกันการเกิดขึ้นของการทุจริต หรือตรวจจับได้อย่างรวดเร็วเมื่อเกิดการทุจริตขึ้น กิจกรรมการควบคุมการทุจริตโดยทั่วไปอาจมองได้ว่าเป็นทั้งส่วนที่ใช้ป้องกัน (ออกแบบเพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ทุจริตหรือรายการที่นำไปสู่การทุจริต) หรือส่วนที่ใช้ตรวจจับ (ออกแบบเพื่อให้สามารถค้นพบเหตุการณ์หรือรายการทุจริตหลังผ่านกระบวนการขั้นต้นที่นำไปสู่การทุจริต) การเลือกพัฒนา นำมาใช้ และตรวจติดตามกิจกรรมการควบคุมเพื่อการป้องกันและตรวจจับการทุจริตเป็นส่วนสำคัญของการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต กิจกรรมการควบคุมการทุจริตเป็นเอกสารที่กำหนดวิธีปฏิบัติและผู้รับผิดชอบในการระบุความเสี่ยงและชนิดของการทุจริต กิจกรรมการควบคุมการทุจริตจึงเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตของการควบคุมภายใน องค์กรเลือกพัฒนาและนำกิจกรรมการควบคุมมาใช้เกี่ยวกับการป้องกันและการตรวจจับเพื่อลดความเสี่ยงจากเหตุการณ์ทุจริตที่อาจเกิดขึ้นหรือไม่ถูกตรวจพบได้อย่างทันเวลา

๕.๕ ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑) ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชน อนุมัติ หรืออนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)

๒) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๕.๖ ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอน

๑) การระบุความเสี่ยง

๒) การประเมินสถานะความเสี่ยง

๓) การประเมินค่าความเสี่ยงรวม

๔) การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

๕) การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

๖) การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

๗) จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

๘) การจัดทำรายการบริหารความเสี่ยง

๙) การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง

๕.๗ พฤติกรรมและปัจจัยที่ทำให้เกิดการทุจริต

ปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตจะประกอบไปด้วย ๓ ปัจจัยหลัก ดังนี้

๑) Pressure/Incentive แรงกดดันหรือแรงจูงใจ ซึ่งอาจจะมาจากความยากจน ความจำเป็นต้องใช้เงิน การติดการพนัน การทำผลงานที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมาย หรืออาจเกิดจากความต้องการส่วนตัว อยากเลียนแบบคนอื่น เช่น ใช้ของแบรนด์เนม ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย

๒) Opportunity โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน

๓) Rationalization การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำ เป็นการหาเหตุผลสนับสนุนหลอกตัวเอง หลอกผู้อื่นว่าไม่ผิด เช่น การอ้างว่าเป็นการกระทำของคนส่วนใหญ่

สามเหลี่ยมทุจริต (The Fraud Triangle)

ภาพที่ ๑ สามเหลี่ยมทุจริต (The Fraud Triangle)

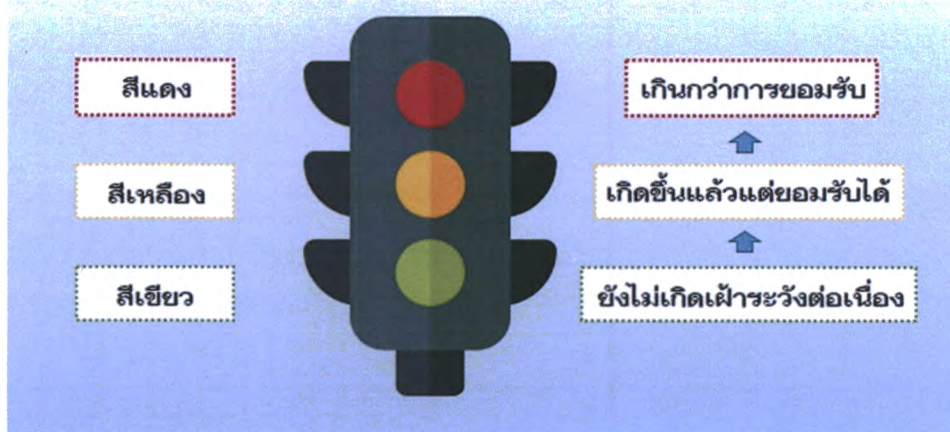
๕.๘ สถานะความเสี่ยง

สถานะความเสี่ยงสามารถระบุออกได้ตามสีไฟจราจร ดังนี้

😊 สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ

😐 สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวัง ในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้

😡 สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ภาพที่ ๒ ภาพแสดงสถานะความเสี่ยง

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้วิเคราะห์ความเสี่ยงจากกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักฯ และประเมินโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น โดยอ้างอิงเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริต “คู่มือแนวทางประเมินความเสี่ยงการทุจริต FRAs : FRAUD RISK-ASSESSMENTS, กันยายน ๒๕๖๑” จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) เพื่อระบุประเด็นความเสี่ยง ประเภทความเสี่ยงและสถานะความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริตหรือความไม่โปร่งใสที่สำคัญในแต่ละด้าน ซึ่งนำไปสู่มาตรการจัดการความเสี่ยงโดยสามารถระบุประเด็นความเสี่ยงได้เป็น ๖ มิติ ดังนี้

ตารางที่ ๑ : ตารางระบุประเภทความเสี่ยงและสถานะความเสี่ยง

มิติ	ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต		สถานะความเสี่ยง
			Known Factor	Unknown Factor	
๑. มิติการบริหารงานบุคคล	๑. การปฏิบัติตนอยู่ใน กฎ ระเบียบของทางราชการ และปฏิบัติตนตามธรรมเนียมของทางราชการ	• การขาด ลา มาสาย	✓		😊 สีเหลือง
		• การสแกนนิ้วเพื่อเข้า/เลิก การปฏิบัติราชการ	✓		😊 สีเหลือง
		• ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ	✓		😊 สีเหลือง
	๒. ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม	• บุคลากรของสำนักกฎหมายต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามมาตรฐานคู่มือการปฏิบัติราชการ	✓		😞 สีแดง
๒. มิติการบริหารจัดการโครงการ	๑. โครงการฝึกอบรม/สัมมนา ภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	• การดำเนินโครงการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และแผนงานที่กำหนดหรือไม่ดำเนินโครงการฝึกอบรม/สัมมนาตามที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ (กรณีที่ทำให้ประโยชน์ตกอยู่กับบุคคล/กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง)		✓	😊 สีเขียว
		• การเบิกจ่ายค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่มเกินจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม/สัมมนาตามที่ได้รับอนุมัติ (เบิกจ่ายไม่ตรงกับข้อเท็จจริง)		✓	😊 สีเขียว
		• ออกใบเสร็จในการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ตรงตามระเบียบการเงิน/ขั้นตอนการเบิกจ่าย		✓	😊 สีเขียว
	๒. โครงการฝึกอบรม/สัมมนา ภายนอกสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	• การดำเนินโครงการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และแผนงานที่กำหนดหรือไม่ดำเนินโครงการฝึกอบรม/สัมมนาตามที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ (กรณีที่ทำให้		✓	😊 สีเขียว

มิติ	ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต		สถานะความเสี่ยง
			Known Factor	Unknown Factor	
		ประโยชน์ตกอยู่กับบุคคล/กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง)			
		• การเบิกจ่ายค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่มเกินจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม/สัมมนาตามที่ได้รับอนุมัติ (เบิกจ่ายไม่ตรงกับข้อเท็จจริง)		✓	😊 สีเขียว
		• ออกใบเสร็จในการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ตรงตามระเบียบการเงิน/ขั้นตอนการเบิกจ่าย		✓	😊 สีเขียว
๓. มิติ การเบิกจ่าย เบี้ยประชุม	เกิดความผิดพลาดจากการอำพรางหรือปกปิดข้อมูลของผู้เบิกจ่าย/ผู้นำจ่าย	• มีการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมผ่านระบบของสำนักการคลังและงบประมาณโดยการโอนเข้าบัญชี		✓	😊 สีเขียว
๔. มิติ การบริหาร จัดการทรัพย์สินของทางราชการ	การใช้ทรัพยากรของรัฐไปทางส่วนตัวไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อราชการ	• การบันทึกและตรวจสอบข้อมูลการนำทรัพยากรของรัฐไปใช้ยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน	✓		😊 สีเหลือง
๕. มิติการจัดซื้อจัดจ้าง	เกิดการเอื้อประโยชน์ต่อคู่สัญญาบางรายทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้เสนอราคารายอื่น	• การตรวจร่างสัญญาเอื้อประโยชน์ต่อคู่สัญญาบางราย		✓	😊 สีเขียว
		• ใช้ดุลพินิจไม่สุจริตทำให้คู่สัญญาบางรายได้ประโยชน์		✓	😊 สีเขียว
๖. มิติการรักษาความลับทางราชการ	ข้อมูล/เอกสารที่อยู่ในความลับผิดชอบรั่วไหลไปยังบุคคลภายนอก	• มีการนำข้อมูลที่เป็นความลับของทางราชการไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	✓		😊 เหลือง

จากตารางที่ ๑ แสดงให้เห็นว่าจากขอบเขตความเสี่ยงการทุจริตประพุดิมิชอบของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทั้ง ๖ มิติ นั้น ประกอบด้วยประเด็นความเสี่ยงจำนวนทั้งสิ้น ๘ ประเด็นความเสี่ยง และมีเหตุการณ์ความเสี่ยงจำนวน ๑๕ เหตุการณ์ โดยแยกเป็น Known Factor จำนวน ๖ ประเภท และ Unknown Factor ๙ ประเภท มีสถานะความเสี่ยงสีเขียวจำนวน ๙ สถานะ สถานะความเสี่ยงสีเหลือง จำนวน ๕ สถานะ และสถานะความเสี่ยงสีแดงจำนวน ๑ สถานะ

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตที่สถานะความเสี่ยงระดับสูงหรือสูงมาก “สีส้ม/แดง” จะเป็นประเด็นความเสี่ยงที่มีความจำเป็นต้องเฝ้าระวังอย่างมาก โดยจะคำนวณหา “ค่าความเสี่ยงรวม” ได้จากค่าความเสี่ยงรวม = ความจำเป็นของการเฝ้าระวัง (ที่มีค่า ๑ – ๓) × ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า (๑ – ๓)

๑. ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- **MUST** หมายถึง มีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกัน ไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ **MUST** คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒

- **SHOULD** หมายถึง มีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ **SHOULD** คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น

๒. ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาครัฐหรือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นมีผลกระทบต่อใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process หรือกระทบด้านการเรียนรู้ องค์กรความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

จากนั้น นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) มาทำการประเมินการควบคุมการทุจริตว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ (คุณภาพการจัดการ สอดส่อง เฝ้าระวังในงานปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการ จะแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรไม่มีผลเสียหายทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรแต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
	ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง
พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง
อ่อน	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	สูง

ตารางที่ ๒ : SCORING ข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ (Risk level matrix)

มิติ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต ระดับสถานะ สีส้ม/สีแดง	ระดับของ ความจำเป็น ของการ เฝ้าระวัง ๓ ๒ ๑	ระดับความ รุนแรงของ ผลกระทบ ๓ ๒ ๑	ค่าความ เสี่ยงรวม (๑-๙)	ค่าประเมินการ ควบคุมความ เสี่ยง การทุจริต (ต่ำ/ปานกลาง/สูง)
๑. การบริหาร งานบุคคล	บุคลากรของสำนักกฎหมาย ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการ ให้เป็นไป ตามมาตรฐาน คู่มือการปฏิบัติราชการ	๓	๒	๖	ค่อนข้างสูง
๒. การบริหาร จัดการโครงการ	ไม่มี	-	-	-	-
๓. การเบิกจ่าย เบี้ยประชุม	ไม่มี	-	-	-	-
๔. มิติการบริหาร จัดการทรัพย์สิน ของรัฐ	การใช้ทรัพยากร ของรัฐไปทางส่วนตัว ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อราชการ	๓	๒	๖	ค่อนข้างสูง
๕. มิติการจัดซื้อ จัดจ้าง	ไม่มี	-	-	-	-
๖. มิติการรักษา ความลับทาง ราชการ	ไม่มี	-	-	-	-

จากตารางที่ ๒ แสดงให้เห็นว่าจากขอบเขตความเสี่ยงการทุจริตของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทั้ง ๖ มิติ นั้น มีประเด็นความเสี่ยงที่ต้อง “เฝ้าระวัง” จำนวนทั้งสิ้น ๒ ประเด็น รวมทั้งแสดงให้เห็นการประเมินค่าความเสี่ยงรวม (๑ - ๙) และค่าประเมินการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต (ต่ำ - สูง) โดยประเด็นความเสี่ยงที่มีค่าความเสี่ยงรวมและค่าประเมินการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต “ค่อนข้างสูง” จำนวน ๒ ประเด็น

๖. แผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริต
ของสำนักกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ตารางที่ ๓ : การบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตของสำนักกฎหมาย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

มิติ	ประเด็นความเสี่ยง	ผลกระทบ	มาตรการป้องกัน ความเสี่ยง
๑. มิติการบริหาร บุคคล	๑. การปฏิบัติตนอยู่ใน กฎ ระเบียบของทางราชการ และปฏิบัติตนตามธรรมเนียม ของทางราชการ	๑. การปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่มีประสิทธิภาพ ๒. การพิจารณาผลการปฏิบัติ ราชการ (PMS) ๓. ถูกดำเนินการทางวินัย ราชการ	๑. รมรณรงค์ให้บุคลากร ของสำนักกฎหมายต้องปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบ ของทางราชการ ๒. กำหนดแนวทาง/ หลักเกณฑ์การปฏิบัติราชการ เกี่ยวกับการขาด ลา มาสาย และอยู่ปฏิบัติราชการเต็มเวลา ๓. จัดให้มีการรายงานผล การมาปฏิบัติราชการของ บุคลากรของสำนักกฎหมายต่อ ผู้อำนวยการสำนักเป็นประจำ ทุกวัน/สัปดาห์ ๔. ยกย่องบุคลากรที่ปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบ ของทางราชการเกี่ยวกับ การขาด ลา มาสาย อย่างเคร่งครัดและได้อุทิศเวลา ของตนให้แก่ราชการ
	๒. ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเที่ยงธรรม	๑. ผลการปฏิบัติราชการ ของบุคลากร สำนักกฎหมาย จะไม่มีที่ยอมรับหรือ ขาดความน่าเชื่อถือ ๒. ถูกดำเนินการทางวินัย/ ถูกดำเนินคดีทางกฎหมาย	๑. กำหนดขั้นตอน/ แนวทางการปฏิบัติราชการ (คู่มือการปฏิบัติราชการ) ๒. รมรณรงค์ให้บุคลากรของ สำนักกฎหมายปฏิบัติ ตามขั้นตอน/แนวทาง การปฏิบัติราชการ (คู่มือการปฏิบัติราชการ) อย่างเคร่งครัด ๓. ติดตาม ควบคุม กำกับ ดูแลให้บุคลากรของสำนัก กฎหมายต้องปฏิบัติราชการ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรมภายใต้ ขั้นตอน/แนวทาง

มิติ	ประเด็นความเสี่ยง	ผลกระทบ	มาตรการป้องกัน ความเสี่ยง
			การปฏิบัติราชการ (คู่มือการปฏิบัติราชการ)
๒. มิติการบริหารจัดการโครงการ	๑. โครงการฝึกอบรม/สัมมนาภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	๑. เสียหายต่องบประมาณ ๒. เสียหายต่อการขับเคลื่อนงานของสำนักกฎหมายและของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ๓. ส่งผลเสียต่อประสิทธิภาพและการบรรลุวิสัยทัศน์เป้าหมายและภารกิจของสำนักกฎหมาย	๑. มีแผนการจัดการโครงการ/กิจกรรม ที่มีวัตถุประสงค์สอดคล้องตามแผนปฏิบัติราชการหรือภารกิจของสำนักกฎหมายและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ๒. กำหนดผู้รับผิดชอบและมีกรอบระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจน ๓. กำหนดให้มีการรายงานความคืบหน้าและผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งปัญหา และอุปสรรค ข้อเสนอแนะของแต่ละโครงการ ๔. ตรวจสอบเรื่องการเบิกจ่ายค่าอาหาร ค่าอาหารว่าง และเครื่องดื่ม ให้เป็นไปตามจำนวนและราคาของการเบิกจ่ายค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ให้สอดคล้องกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมและราคาตามจริง ๕. ตรวจสอบ และจัดทำใบเสร็จให้ถูกต้อง
	โครงการฝึกอบรม/สัมมนาภายนอกสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	๑. เสียหายต่องบประมาณ ๒. เสียหายต่อการขับเคลื่อนงานของสำนักกฎหมายและของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ๓. ส่งผลเสียต่อประสิทธิภาพและการบรรลุวิสัยทัศน์เป้าหมายและภารกิจของสำนักกฎหมาย	๑. มีแผนการจัดการโครงการ/กิจกรรม ที่มีวัตถุประสงค์สอดคล้องตามแผนปฏิบัติราชการหรือภารกิจของสำนักกฎหมายและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ๒. กำหนดผู้รับผิดชอบและมีกรอบระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจน ๓. กำหนดให้มีการรายงานความคืบหน้าและผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

มิติ	ประเด็นความเสี่ยง	ผลกระทบ	มาตรการป้องกัน ความเสี่ยง
			พร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะของแต่ละ โครงการ ๔. ตรวจสอบเรื่องการเบิกจ่าย ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและ เครื่องดื่ม ให้เป็นไปตามจำนวน และราคาของการเบิกจ่าย ค่าอาหาร ค่าอาหารว่าง และเครื่องดื่มให้สอดคล้องกับ จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม และราคาตามจริง ๕. ตรวจสอบและจัดทำ ใบเสร็จให้ถูกต้อง
๓. มิติการเบิกจ่าย เบี้ยประชุม	เกิดความผิดพลาดจากการ อำพรางหรือปกปิดข้อมูล ของผู้เบิกจ่าย/ผู้นำจ่าย	๑. ส่งผลเสียต่องบประมาณ ๒. เจ้าหน้าที่อาจถูก ดำเนินการทางวินัย/ ถูกดำเนินคดีทางกฎหมาย ๓. ความเสียหายต่อ ความน่าเชื่อถือและ ภาพลักษณ์ขององค์กร	๑. ตั้งผู้รับผิดชอบหลัก ภายในสำนักฯ เพื่อประสาน ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบ การเบิกจ่ายเบี้ยประชุม กรณีหากมีความผิดพลาด ของระบบเกิดขึ้นจะสามารถ แก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที ๒. มีมาตรการตรวจสอบ และรายงานการเบิกจ่าย เบี้ยประชุมทุกครั้ง
๔. มิติการบริหาร จัดการทรัพย์สิน ของทางราชการ	การใช้ทรัพยากรของรัฐ ไปทางส่วนตัวไม่ก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อราชการ	๑. เกิดความไม่คุ้มค่า ในการใช้ทรัพยากร ๒. ความเสียหายต่อ งบประมาณที่ต้องจัดหา เพิ่มเติม	- รณรงค์และสร้างจิตสำนึก รับผิดชอบร่วมกันของบุคลากร ภายในสำนักกฎหมาย ให้ใช้ ทรัพยากรของรัฐอย่าง ประหยัดคุ้มค่า - จัดทำระบบอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับการบันทึกใช้ทรัพยากร ของรัฐ - ตั้งผู้รับผิดชอบหลักภายใน สำนักกฎหมาย เพื่อรับผิดชอบ ตรวจสอบการใช้งานทรัพยากร ของรัฐ
๕. มิติการจัดซื้อ จัดจ้าง	เกิดการเอื้อประโยชน์ ต่อคู่สัญญาบางรายทำให้เกิด ความไม่เป็นธรรมต่อผู้เสนอ ราคารายอื่น	๑. เกิดความเสียหายต่อ ราชการทำให้อาจได้รับสินค้า หรือบริการที่ไม่ดีหรือไม่ เหมาะสม ๒. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ เกี่ยวกับการตรวจร่างสัญญา	๑. รณรงค์ ปลูกฝัง สร้าง ค่านิยมเกี่ยวกับการต่อต้าน การทุจริตและประพฤติมิชอบ ในวงราชการ ๒. ให้ความรู้เกี่ยวกับ

มิติ	ประเด็นความเสี่ยง	ผลกระทบ	มาตรการป้องกัน ความเสี่ยง
		การจัดซื้อจัดจ้างอาจได้รับผลกระทบถูกดำเนินการทางวินัยหรือถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย	ข้อกฎหมาย กฎ ระเบียบ รวมถึงวิธีหรือแนวทางการปฏิบัติราชการ เกี่ยวด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง ๓. กำหนดมาตรการเชิงลงโทษกรณีมีเจ้าหน้าที่ที่มีพฤติกรรมก่อให้เกิดการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง
๖. มิติการรักษา ความลับ ทางราชการ	ข้อมูล/เอกสารที่อยู่ในความลับหรือขอรั่วไหลไปยังบุคคลภายนอก	๑. ประสิทธิภาพของการเก็บรักษาข้อมูล/เอกสารที่เป็นความลับของทางราชการ ๒. เกิดความเสียหายต่อเจ้าของข้อมูลและราชการ ๓. ผลการสอบสวนไม่มี ความน่าเชื่อถืออาจไม่เป็นที่ยอมรับ	๑. เจ้าหน้าที่ผู้เป็นเจ้าของเรื่องจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบการจัดทำเอกสารลับเป็นการเฉพาะ ๒. ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานต้องควบคุมกำกับ และตรวจสอบมิให้ผู้อื่นล่วงรู้เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารลับ ยกเว้นเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ๓. ระหว่างดำเนินการจัดทำเอกสารลับจะต้องควบคุมมิให้ข้อมูลรั่วไหล รวมทั้งการจัดทำไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ (ข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์) จะต้องกำหนดเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับจัดทำข้อมูล/ตั้งรหัสผ่าน ๔. มีห้องสำหรับจัดทำเอกสารลับ

๗. ตารางรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยง และป้องกันการทุจริตของสำนักกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

การจัดทำตารางรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตของสำนักกฎหมาย เพื่อรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานภายในรอบการรายงาน ไตรมาสที่ ๒ (รอบ ๖ เดือน) ภายในวันศุกร์ที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๖ ไตรมาสที่ ๓ (รอบ ๙ เดือน) ภายในวันศุกร์ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๖ และไตรมาสที่ ๔ (รอบ ๑๒ เดือน) ภายในวันศุกร์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๖ ไปยังสำนักนโยบายและแผน เพื่อจักได้รายงานผลการดำเนินการเสนอต่อเลขาธิการวุฒิสภาต่อไป โดยปรากฏแบบฟอร์ม ดังนี้

ตารางที่ ๔ : แบบฟอร์มรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตของสำนักกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖*

แบบรายงานสถานะแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ณ วันที่	
หน่วยงานที่ประเมิน (สำนัก).....	
ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง (โครงการ/กิจกรรม)	
โอกาส/ความเสี่ยง (ถ้ามี)	
สถานะของการดำเนินการ/การจัดการความเสี่ยง	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ เผื่อระวัง และติดตามต่อเนื่อง ☐ เริ่มดำเนินการไปบ้าง แต่ยังไม่ครบถ้วน ☐ ดำเนินการแล้วเสร็จ ☐ ต้องการปรับปรุงแผนการบริหารความเสี่ยงใหม่ให้เหมาะสม (ระบุรายละเอียดการขอปรับตามแบบฟอร์มการเสนอขอปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตระหว่างปี (ทดแทนแผนเดิม)) ☐ เหตุผลอื่น (โปรดระบุ) ....

* ตามหนังสือสำนักนโยบายและแผน ที่ สว ๐๐๒๐.๒๐/ว๖๘ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เรื่อง แผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ผลการดำเนินการ	<p>ความก้าวหน้าการดำเนินการ.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>งบประมาณที่ได้รับจัดสรร.....เบิกจ่าย.....</p> <p>ผลผลิต.....</p> <p>ผลลัพธ์.....</p>
-----------------------	---

บรรณานุกรม

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. “คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต การจัดทำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต สำหรับภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน.” สืบค้นเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๖.

https://www.pacc.go.th/acoc_2018/uploads/2018/08/Manual5_1.pdf.

สำนักนโยบายและแผน ที่ สว ๐๐๒๐.๒๐/ว๖๘ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เรื่อง แผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖.

มหาวิทยาลัยมหิดล. “การควบคุมภายในตามแนวทางของ COSO.” สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖, https://www.rama.mahidol.ac.th/risk_mgt/th/article/03092016-0912.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย. “จรรยาบรรณและแนวทางปฏิบัติที่ดีในการให้บริการพร้อมทั้งกรณีศึกษา.” สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖, <https://www.oic.or.th/sites/default/files/content/85944/bth6.pdf>.

“การประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปี.” สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖, <https://bit.ly/40nxxYm>.